

กระบวนการพิจารณาคดีไม่มีข้อยุ่งยาก : ศึกษาเฉพาะกรณีตัวเงิน

นายทินกร พูนเม้ง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-347-015-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	กระบวนการพิจารณาคดีไม่มีข้อยุ่งยาก : ศึกษาเฉพาะกรณีตัวเงิน
โดย	นายทินกร พูนเม็ง
ภาควิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์สมชาย จุณินดี

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....
(รองศาสตราจารย์รองทอง จันทร์ทรงสุข)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มยุรา วัฒนชะชีวะกุล)

.....
(รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

.....
(อาจารย์สมชาย จุณินดี)

.....
(อาจารย์ศักดิ์ กอแสงเรือง)

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์

ทินกร พูนเม็ง : กระบวนพิจารณาคดีไม่มีข้อยุ่งยาก : ศึกษาเฉพาะกรณีตัวเงิน. (THE PROCEEDING OF A SIMPLE CASE : STUDYING BILL CASE) อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์, อ.ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์สมชาย จุณินดี ; 239 หน้า. ISBN 974-347-015-8.

ในการพิจารณาคดีแพ่งนั้น มักจะประสบปัญหาในการอำนวยความสะดวกให้กับผู้มีรอคดี โดยปัญหาที่ถือว่าสำคัญอย่างยิ่งคือ ปัญหาความล่าช้าในการพิจารณา ซึ่งในแก้ไขปัญหาดังกล่าว กฎหมายได้กำหนดวิธีพิจารณาความในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเป็นธรรม และหนึ่งในรูปแบบพิจารณาดังกล่าวคือ การพิจารณาคดีไม่มีข้อยุ่งยาก โดยกำหนดคดีที่ปรากฏพยานหลักฐานชัดเจนแน่นอนอนยากที่จำเลยจะต่อสู้คดีโจทก์ให้ได้รับการพิจารณาโดยรวบรัดกว่าคดีสามัญทั่วไป อันจะช่วยขจัดความทุกข์ร้อนของคู่ความให้หมดไปโดยเร็ว และช่วยส่งเสริมการทำธุรกิจการค้าให้เป็นอย่างราบรื่นและสมประโยชน์ของทุกฝ่าย

การวิจัยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งที่จะศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวคิดพื้นฐาน หลักการ วัตถุประสงค์ วิธีพิจารณา และปัญหาข้อขัดข้องในการพิจารณาคดีไม่มีข้อยุ่งยาก ตลอดจนแนวทางการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การพิจารณาคดีไม่มีข้อยุ่งยากเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้กับคดีในลักษณะต่างๆ ได้

ภาควิชา นิติศาสตร์

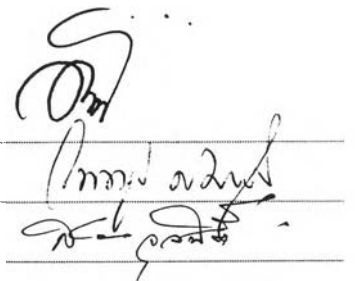
สาขาวิชา นิติศาสตร์

ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิติศ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

AN ABSTRACT

4086080534 : MAJOR LAW

KEY WORD : SIMPLE CASE / BILL CASE

TINAKORN POONMENG : THE PROCEEDING OF A SIMPLE CASE : STUDYING BILL CASE. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. PAITON KONGSOMBOON, THESIS COADVISOR : SOMCHAI JULNITI , 239 pp. ISBN 974-347-015-8.

In the procedure of a civil case, the problems often arise to both plaintiffs and defendants. The most significant problem is delaying in the trial proceeding. In order to solve this problem, a body of law establishes many rules and standards for determining disputes in courts. One of those is the proceeding of a simple case, which is able to speed up the trial method. The procedure of a simple case must be applied on the cases that have obvious evidence and the defendants have no arguable defense to the claim. Thus, the procedure of a simple case is highly considered as a reasonable and helpful way for both sides in courts. In addition, all parties who involve with the cases will be able to continue their businesses without obstacles.

This thesis focuses on the nature in history, rational, principal, objective, procedure, and conflicts of a simple case. Moreover, recommendation is also presented remove the conflicts of a simple case procedure and be able to apply on other cases more efficient.

Department Law

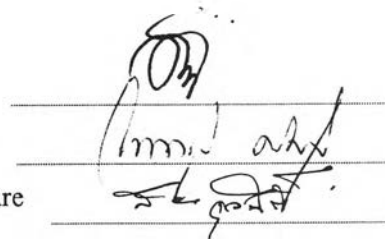
Field of study Law

Academic year 2000

Student's signature

Advisor's signature

Co-advisor's signature

The image shows three handwritten signatures in black ink, each written over a horizontal line. The top signature is the student's, the middle is the advisor's, and the bottom is the co-advisor's. The signatures are stylized and difficult to read.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกลงได้ด้วยความสะดวกอย่างยิ่งของท่านอาจารย์ไพฑูริย์ คงสมบูรณ์ และอาจารย์สมชาย จุฬนิตี ที่กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ให้ข้อมูล และเอาใจใส่ผู้เขียนด้วยดีเสมอมา

ในด้านความรู้ แนวความคิด และเอกสารที่ใช้ในการเขียนวิทยานิพนธ์นั้น ผู้เขียนได้รับการความกรุณาอย่างดียิ่งจากท่านอาจารย์มรุชา วัฒนะชีวะกุล และท่านชานิส เกศวิทักษ์ ที่ได้ถ่ายทอดให้ผู้เขียน ตลอดจนให้คำแนะนำเรื่อยมา

ผู้เขียนขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ศักดิ์ กอแสงเรือง ซึ่งแม้ท่านจะมีภารกิจมากมาย แต่ก็ได้เสียสละเวลาและกรุณามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณสุคหทัย อิงอารี ที่ได้ช่วยพิมพ์และจัดรูปแบบ วิทยานิพนธ์จนเป็นรูปเล่ม คุณเชียรวิทย์ ชัยชูลี ที่ช่วยหาเอกสารและข้อมูล คุณคณิน สุบิน ที่ช่วยเป็นธุระในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่แทนผู้เขียน

ที่ขาดเสียมิได้คือ บิดาและมารดาของผู้เขียน ผู้ซึ่งให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ และให้กำลังใจผู้เขียนตลอดมา

ทินกร พูนเม็ง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1	บทนำ..... 1
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
1.2	วัตถุประสงค์ของการทำวิทยานิพนธ์..... 8
1.3	ขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัย..... 8
1.4	สมมติฐาน..... 9
1.5	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย..... 9
บทที่ 2	วิวัฒนาการ แนวความคิดพื้นฐาน วัตถุประสงค์ หลักการ ลักษณะ และกระบวนการพิจารณาคดีไม่มีข้อยุ่งยาก..... 10
2.1	วิวัฒนาการ แนวความคิดพื้นฐาน และวัตถุประสงค์ของการ พิจารณาคดีไม่มีข้อยุ่งยาก..... 10
2.1.1	วิวัฒนาการ แนวความคิดพื้นฐาน และวัตถุประสงค์ของการ พิจารณาคดีไม่มีข้อยุ่งยากในต่างประเทศ..... 10
(1)	วิวัฒนาการและแนวความคิดพื้นฐาน..... 10
(2)	วัตถุประสงค์ของการพิพากษาโดยรวบรัด..... 13
2.1.2	วิวัฒนาการ แนวความคิดพื้นฐาน และวัตถุประสงค์ของการ พิจารณาคดีไม่มีข้อยุ่งยากในประเทศไทย..... 13

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.2	ลักษณะคดีไม่มีข้อยุ่งยากและหลักการพิจารณาคดีไม่มีข้อยุ่งยาก.....	19
2.2.1	การพิจารณาจากคำฟ้องของโจทก์.....	20
2.2.2	การพิจารณาจากคำฟ้อง คำให้การ และคำคู่ความอื่น	21
2.2.3	การพิจารณาจากพยานหลักฐาน.....	22
2.3	คดีไม่มีข้อยุ่งยากและกระบวนการพิจารณาคดีไม่มีข้อยุ่งยาก.....	23
2.3.1	ต่างประเทศ.....	23
(1)	ประเทศอังกฤษ.....	23
(ก)	ความหมายและขอบเขตการพิพากษาโดยรวบรัด.....	27
(ข)	หลักการยื่นคำขอและการพิสูจน์หักล้าง.....	27
(ค)	การพิจารณาคำขอ.....	28
(2)	ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	31
(ก)	ความหมายและขอบเขตการพิพากษาโดยรวบรัด.....	34
(ข)	การยื่นคำร้องขอ.....	37
(ค)	การพิจารณาคำร้องขอ.....	38
(ง)	มาตรฐานในการพิพากษาโดยรวบรัด.....	40
(จ)	การอุทธรณ์คำพิพากษา.....	41
(3)	ประเทศไทย.....	42
(ก)	คดีมโนสำเนา.....	43
(1)	ประวัติความเป็นมา ความหมาย และลักษณะของคดีมโนสำเนา.....	43
(2)	วิธีพิจารณาคดีมโนสำเนา.....	48
(2.1)	การฟ้องคดี.....	48
(2.2)	การพิจารณา.....	49
(2.3)	การฟ้องแย้งและการรวมพิจารณาคดี....	58
(2.4)	การขยายหรือยื่นระยะเวลา.....	59
(2.5)	การขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษา...	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
(2.6) การพิพากษาคดี.....	63
(2.7) การอุทธรณ์ ฎีกา และขอให้ พิจารณาคดีใหม่.....	64
(3) การบังคับคดี.....	64
(ข) คดีไม่มีข้อยุ่งยาก.....	65
(1) ความหมายและลักษณะของคดีไม่มีข้อยุ่งยาก...	65
(2) ความมุ่งหมายของการพิจารณา คดีไม่มีข้อยุ่งยาก.....	68
(3) ขั้นตอนการพิจารณาและขอบเขต การนำวิธีพิจารณาคดีมโนสารมาใช้กับ คดีไม่มีข้อยุ่งยาก.....	68
(3.1) วิธีการฟ้องคดี.....	68
(3.2) การออกหมายเรียก.....	70
(3.3) การยื่นคำให้การและแก้ไขคำให้การ.....	72
(3.4) การขานัดยื่นคำให้การและ การขานัดพิจารณา.....	73
(3.5) การฟ้องแย้งและการรวมพิจารณาคดี....	79
(3.6) การไกล่เกลี่ย.....	80
(3.7) การยื่นบัญชีระบุพยาน.....	83
(3.8) การพิจารณาคดี.....	83
(3.9) การขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษา...	89
(3.10) การพิพากษาคดี.....	90
(3.11) การอุทธรณ์ ฎีกา และขอให้ พิจารณาคดีใหม่.....	90
(3.12) การบังคับคดี.....	91

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3	การพิจารณาคดีไม่มีข้อยุ่งยาก กรณีฟ้องให้รับผิดชอบตามตั๋วเงิน.....	92
3.1	ประเภท ชนิด และลักษณะของตั๋วเงิน.....	92
3.1.1	ตั๋วเงินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	92
	(1) คำนิยาม ชนิด และประเภท.....	92
	(2) ลักษณะทั่วไป.....	93
3.1.2	ตั๋วเงินตามกฎหมายอื่น.....	99
	(1) ตั๋วเงินตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และ ตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535.....	99
	(2) ตั๋วเงินตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477... ..	101
	(3) ตั๋วเงินคลังตามพระราชบัญญัติตั๋วเงินคลัง พ.ศ. 2487.....	102
3.2	ความรับผิดชอบตั๋วเงิน.....	103
3.2.1	ผู้ลงชื่อในตั๋วเงินต้องรับผิดชอบ.....	103
3.2.2	ความไม่สมบูรณ์ของลายมือชื่อคู่สัญญาคนใดคนหนึ่ง ในตั๋วเงินย่อมไม่กระทบกระทั่งถึงความรับผิดชอบของ ผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่อคนอื่นๆ.....	104
3.2.3	เกิดความรับผิดตามหลัก The Accumulation of Secondary Contracts อันเป็นการยกเว้นหลัก Privity of Contracts.....	105
3.3	ตราสารอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตั๋วเงิน.....	107
3.3.1	ใบรับของคลังสินค้า (Warehouse) และ ใบประทวนสินค้า(Warrant).....	107
	(1) ใบรับของคลังสินค้า (Warehouse).....	108
	(2) ใบประทวนสินค้า(Warrant).....	109
3.3.2	ใบตราส่ง (Bill of Lading).....	111
	(1) ชนิด ประเภท และลักษณะทั่วไปของใบตราส่ง.....	111
	(2) ความรับผิดชอบใบตราส่ง.....	113
3.3.3	พันธบัตร (Bonds).....	116

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า	
3.3.4	หุ้น (Shares).....	117
	(1) หุ้นสามัญ (Ordinary Shares).....	117
	(2) หุ้นบุริมสิทธิ (Preferred Shares).....	117
	(3) หุ้นค้อยสิทธิ (Deferred Shares).....	118
3.3.5	หุ้นกู้ (Debenture).....	119
	(1) หุ้นกู้สามัญ (Straight Debenture).....	120
	(2) หุ้นกู้แปลงสภาพ (Convertible Debenture).....	120
	(3) หุ้นกู้ค้อยสิทธิ (Subordinated Debenture).....	121
	(4) หุ้นกู้มีประกัน (Asset Backed Debenture).....	121
	(5) หุ้นกู้ที่มีสิทธิในการจองซื้อหุ้นสามัญ (Debenture with Warrant).....	121
3.3.6	ใบสำคัญแสดงสิทธิ (Warrants).....	122
3.3.7	หน่วยลงทุน (Investment Units).....	124
3.3.8	กรมธรรม์ประกันภัย (Policy).....	125
3.3.9	บัตรเงินฝาก (Certificate of Deposit).....	127
3.3.10	ตราสารอนุพันธ์ (Derivative).....	129
	(1) Forwards.....	129
	(2) Futures.....	129
	(3) Options.....	130
	(4) Swaps.....	131
	(5) Caps.....	131
	(6) Floors.....	131
	(7) Collars.....	132
3.4	ความรับผิดชอบตามตราสารอื่นที่มีใช้ตัวเงิน.....	133
3.5	พยานหลักฐานในคดีตัวเงิน.....	138
3.5.1	ตัวเงินในฐานะเป็นสัญญาในรูปของหนังสือตราสาร.....	138
3.5.2	ตัวเงินกับหลักกฎหมายที่ว่า “ไม่มีตัว-ไม่มีสิทธิ”.....	140

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า	
3.5.3	ตัวเงินกับข้อห้ามนำสืบพยานบุคคลแทนพยานเอกสาร.....	141
3.6	พยานหลักฐานในคดีพิพาทเกี่ยวกับตราสารอื่นที่มีใช้ตัวเงิน.....	144
3.7	การนำคดีไม่มีข้อยุ่งยากมาใช้กับคดีตัวเงิน.....	145
3.7.1	เหตุผลที่นำวิธีพิจารณาคดีไม่มีข้อยุ่งยากมาใช้กับคดีตัวเงิน...	145
3.7.2	ความหมายของคำว่า “ตัวเงิน” ในคดีไม่มีข้อยุ่งยาก.....	145
3.7.3	ขั้นตอน วิธีการ และขอบเขตพิจารณา.....	146
	(1) การฟ้องคดีตัวเงิน	147
	(2) การฟ้องแย้งและการหักกลบลบหนี้.....	148
	(3) การพิจารณาคำแถลงและคำให้การจำเลย.....	149
	(ก) กรณีไม่มีเหตุต่อสู้คดีโจทก์ได้.....	149
	(1) ข้อพิจารณาตามกฎหมายวิธีสบัญญัติ.....	150
	(2) ข้อพิจารณาตามกฎหมายสารบัญญัติ.....	151
	(ข) ข้อต่อสู้ที่จำเลยจะยกขึ้นต่อสู้ได้.....	157
	(4) การพิจารณา.....	161
	(ก) การดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไป โดยเร็วเท่าที่พึงกระทำได้.....	161
	(ข) การดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยไม่ชักช้า.....	162
	(5) การกำหนดหน้าที่นำสืบ.....	164
	(ก) ในกรณีที่มีข้อสันนิษฐานของกฎหมาย ที่เป็นคุณกับคู่ความฝ่ายใด หน้าที่นำสืบ ย่อมตกอยู่กับคู่ความอีกฝ่าย	165
	(ข) ในกรณีที่จำเลยรับในประเด็นที่โจทก์กล่าวอ้าง แต่ยกข้อต่อสู้หรือตั้งประเด็นต่อสู้ขึ้นใหม่ เพื่อไม่ต้องรับผิดชอบ.....	166
บทที่ 4	ปัญหา ข้อขัดข้อง และแนวทางการปรับปรุงแก้ไขการพิจารณาคดีไม่มีข้อยุ่งยาก เมื่อนำมาปรับใช้กับคดีตัวเงิน.....	168

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.1 ปัญหาเรื่องความเหมาะสมของการนำคดีไม่มีข้อยุ่งยากมาใช้ กับคดีตัวเงิน.....	168
4.1.1 ปัญหาเกี่ยวกับผู้ให้ตัวเงินและการใช้ตัวเงิน.....	168
4.1.2 ปัญหาความไม่สอดคล้องของการตีความใช้กฎหมาย สารบัญญัติกับกฎหมายวิธีสบัญญัติ.....	169
4.1.3 ปัญหาการพิจารณาข้อต่อสู้ของจำเลย.....	170
4.1.4 ปัญหาการกำหนดประเด็นข้อพิพาทและหน้าที่นำสืบ.....	171
4.2 ปัญหาการคุ้มครองคู่ความในคดี.....	172
4.2.1 การส่งหมายเรียกให้จำเลย.....	172
4.2.2 การขาคัดยื่นคำให้การและขาคัดนัดพิจารณา.....	174
4.2.3 การขอให้พิจารณาคดีใหม่.....	175
4.2.4 โจทก์เอาความไม่จริงมาฟ้องต่อศาล.....	176
4.3 ปัญหาในทางปฏิบัติ.....	180
4.3.1 ปัญหาในทางปฏิบัติของศาล.....	180
4.3.2 ปัญหาในทางปฏิบัติของคู่ความและทนายความ.....	183
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	185
5.1 บทสรุป.....	185
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	195
รายการอ้างอิง.....	201
ภาคผนวก.....	209
ประวัติผู้เขียน.....	239